

علائم ظهور به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند: علائم حتمی و علائم غیر حتمی. فضیل بن سار از امام باقر (ع) روا می‌کند که فرمودند: «نشانه‌های ظهور دو دسته است: یکی نشانه‌های غیر حتمی و دیگری نشانه‌های حتمی؛ خروج سفیانی از نشانه‌های حتمی است که راهی جز آن نیست.» (غایت نعمانی، با ترجمه غفاری، باب 18، ص 429) منظور از علائم حتمی آن است که تقدیر قطعی خدا به وقوع آن تعلق گرفته، و مشروط به هیچ قید و شرطی نیست و مقصود از علائم غیر حتمی آن است که وقوع آن ممکن است مشمول بداء گردد، چرا که فی الجمله مشروط به شروطی است که اگر آن شروط تحقق یابد آن علائم واقع می‌شوند، و اگر آن شروط مفقود باشد، آن علائم نیز تحقق نمی‌یابند. علائمی در مورد حتمی بودن آنها نصی نداشته باشد، تنها احتمال وقوع آن می‌رود، و قطعی نیستند. علائم غیر حتمی پس از آنکه ما در اینجا روا می‌کنیم از امام امام صادق (ع) را برای شما می‌آوریم که تعداد بسیار از آن را برشمرده است.... این روا می‌باشد مشهوری است، ولی برای آن که حق زحمات مؤلف را ادا شده باشد، می‌گویم که این روا می‌باشد را با تفسیر عبارت‌های اندکی از کتاب "کصد پرسش و پاسخ" رامون امام زمان (عج) نوشته علامه رضا رجالی تهرانی نقل می‌کنیم. قبلاً لازم است تذکر دهیم که گرچه هر یک از این علائم حتمی الوقوع نیست، ولی به طور کلی احوال آخرالزمان را به ما معرفی می‌کند. با مطالعه آن شباهت‌های زیاد آن را با شرائط زمان خودمان می‌یابیم. در این روا می‌باشد، امام صادق (ع) به یکی از ارباب خود فرمودند: هرگاه دیدی که حق به ردد و طرفدارانش نابود شوند؛ و ظلم و ستم فراگیر شده است و قرآن فرسوده و بدعت‌های از روی هوا و هوس در مفاصل آن بوجود آمده است و دیدی که خدا، عملاً، توحالی شده، همانند ظرفی که آن را واژگون سازند! و همچنین هرگاه دیدی که اهل باطن بر اهل حق پستی گرفته‌اند؛ و کارهای بد آشکار شده و از آن نهی نمی‌شود، و بدکاران باز خواست نمی‌شوند؛ و مردان به مردان و زنان به زنان اکتفا می‌کنند. و هنگامی که دیدی افراد با ایمان سکوت کرده، و سخنان را نمی‌پذیرند؛ و دیدی که شخص بدکار دروغ گوید، و کسی دروغ و نسبت ناروای او را رد نمی‌کند؛ و دیدی که بچه‌ها به بزرگان احترام نمی‌گذارند؛ و قطع رحم می‌شود. و وقتی دیدی که بدکار راستا می‌شود و او شاد شود، و سخن بدش به او برگردد؛ و دیدی که نوجوانان پسر همان کنند که زنان کنند [یعنی به مانند آنان خود را زینت می‌کنند]؛ و زنان با زنان ازدواج کنند. و هنگامی که دیدی انسانها اموال خود را در غر طاعت خدا مصرف می‌کنند و کسی مانع آنها نمی‌شود؛ و دیدی که افراد با دین کار و تلاش مؤمنانه [از آن تعجب می‌کنند] و به خدا پناه می‌برند. و دیدی که مداحی دروغ‌بین از اشخاص زیاد شود؛ و همسایه همسایه خود را از دست می‌کند و از آن جلوگیری نشود؛ و دیدی که: کافران از صعوبت زندگی مؤمن، شاد می‌شوند؛ و دیدی مردم شراب را آشکار می‌آشامند، و برای نوشیدن آن کنار هم می‌نشینند و از خداوند متعال نمی‌ترسند؛ و کسی که امر به معروف می‌کند خوار و ذلیل است. و همچنین هنگامی که دیدی آدم بدکار در چوبی مورد ستایش است که خداوند آن را دوست ندارد؛ و دیدی که اهل قرآن و دوستان آنها خوارند؛ و راه نیک بسته و راه بد باز است و دیدی که انسان‌ها به زبان می‌گویند، ولی عمل نمی‌کنند. و وقتی دیدی خانه کعبه تعطیل شده، و به تعطیل آن دستور داده می‌شود؛ و مؤمن، خوار و ذلیل شمرده شود؛ بدعت و زنا آشکار شود؛ و مردم به شهادت و گواهی ناحق اعتماد کنند. و دیدی که حلال حرام، و حرام حلال می‌شود؛ و دین بر اساس علم اشخاص معنی می‌شود، و کتاب خدا و احکام آن تعطیل می‌گردد؛ و جرأت بر گناه آشکار شود، و دیگر کسی برای انجام آن منتظر تارکی شب نگردد. و آنگاه که دیدی مؤمن نتواند نهی از منکر کند مگر در قلبش و ثروت بسیار زیاد در راه خشم خدا خرج گردد؛ و سردمداران به کافران نزد یک شوند و از نیکوکاران دور شوند؛ و وایان در قضاوت رشوه بگیرند؛ و پست‌های مهم وایان بر اساس مزایده است، نه بر اساس شایستگی. و آن زمان که دیدی مردم را به تهمت و اسوء ظن بکشند؛ و دیدی که مرد به خاطر همبستری با همسران خود مورد سرزنش قرار گیرد. و هنگامی که زن بر شوهر خود مسلط شود و کارهای که مورد خشنودی شوهر نیست انجام می‌دهد و به شوهرش خرجی می‌دهد. و همچنین آنگاه که دیدی سوگندهای دروغ به خدا بسیار گردد؛ و آشکارا قماربازی شود؛ و مشروبات الکلی به طور آشکار بدون مانع خرید و فروش می‌شود. و وقتی دیدی که مردم محترم توسط حاکمان قلدر خوار شوند؛ و نزد یک تر بن مردم به فرمانداران آنانی هستند که به ناسزاگوئی به ما، خانواده عصمت (ع)، ستایش شوند؛ و هر کس ما را دوست دارد او را دروغگو خوانده، و گواهی‌اش را قبول نمی‌کنند. و آنگاه که دیدی مردم در گفتن سخن باطل و دروغ با هم رقابت می‌کنند؛ و شنیدن سخن حق بر مردم سنگین، ولی شنیدن باطل برایشان آسان است و دیدی که همسایه از ترس زبان همسایه به او احترام می‌کند. و وقتی دیدی حدود الهی تعطیل شود، و طبق هوی و هوس عمل گردد؛ و دیدی که مسجدها تلاکاری (زینت داده) شود؛ و دیدی که راستگوترین مردم نزد آنها مقتدر و دروغگو است. هنگامی که دیدی بدکاری آشکار شده، و برای سخن چینی کوشش می‌شود؛ و ستم و تجاوز شایع شده است و غایت، سخن خوش آنها شود و بعضی بعضی دیگر را به آن بشارت دهند. وقتی دیدی حج و جهاد برای خدا نیست و سلطان به خاطر کافر، شخص مؤمن را خوار کند؛ و خرابی بیشتر از آبادی است و معاش انسان از کم فروشی به دست می‌آید؛ و خونریزی آسان گردد؛ و مرد به خاطر دینارش را می‌کشد. و هنگامی که دیدی مردم نماز را سبک شمارند؛ و انسان ثروت زیادی جمع کرده، ولی از آغاز آن تا آخر، زکاتش را نداده است و قبر مرده‌ها را بشکافند و آنها را

اذیت کنند؛ و هرج و مرج بساز شود؛ و مرد روز خود را با مستی به شب می‌رساند، و شب خود را از به هم نینوال صبح می‌کند، و هیچ اهمیتی به آن مردم ندهد. آنگاه که با حوائات آمیزش شود؛ و مرد به مسجد (محل نماز) می‌رود و وقتی برمی‌گردد لباس در بدن ندارد؛ [یعنی لباسی را دزدیده‌اند]. هنگامی که دیدی حوائات هم در گرا بدرند؛ و دلهای مردم سخت، و ددگانشان خشک، و داد خدا برایشان گران است؛ و بر سر کسبهای حرام آشکارا رقابت می‌کنند؛ و دیدی که نمازخوان برای خودنمایی نماز می‌خواند؛ و فقه‌ها برای دین خدا فقه نمی‌آموزد، و طالب حرام ستایش و احترام می‌گردد؛ و مردم در اطراف قدرتمندان هستند؛ و طالب حلال، مذمت و سرزنش می‌شود، و طالب حرام ستایش و احترام می‌گردد. آنگاه که در مکه و مدینه کارهای می‌کنند که خدا دوست ندارد، و کسی از آن جلوگری نمی‌کند، و هیچ کس به نیت آنها و کارهای بدشان مانع نمی‌شود؛ و آلات موسیقی و لهو و لعب در مدینه و مکه آشکار گردد؛ و مرد سخن حق گوید و امر به معروف و نهی از منکر کند، ولی دگران او را از این کار برحذر می‌دارند. هنگامی که دیدی مردم به همدگر نگاه می‌کنند [یعنی چشم‌هم‌چشمی می‌کنند، اما عاشران بر خوب و بد اعمال خدا نیست]، و از مردم بدکار پ روی نمازند؛ و راه‌نیک‌پرو ندارد؛ و مرده را مسخره کنند و کسی برای او اندوهگین نشود؛ و دیدی که: سال به سال بدعت و بدیها بیشتر شود؛ و مردم جز از سرما به داران پ روی نکنند؛ و به فقه‌ریزی را دهند که برای ش بخندند، ولی در راه غر خدا ترحم می‌کنند. وقتی که دیدی علائم آسمانی آشکار شود، و کسی از آن نگران نشود؛ و مردم مانند حوائات در انتظار یکدگر عمل جنسی انجام می‌دهند و کسی از ترس مردم از آن جلوگری نمی‌کند؛ و انسان در راه غر خدا بساز خرج کند، ولی در راه خدا از اندک هم مضائقه دارد. و آنگاه که دیدی عقوب پدر و مادر رواج دارد، و فرزندان هیچ احترامی برای آنها قائل نیستند، بلکه نزد فرزند از همه بدترند. هنگامی که دیدی زن‌ها بر مسند حکومت بنشینند و هیچ کاری جز خواسته آنها پیش نرود، و دیدی پسر به پدرش نسبت دروغ بدهد، پدر و مادر را نفرین کند و از مرگشان شاد شود؛ و دیدی که اگر روزی بر مردی بگذرد، و او در آن روز گناه بزرگی مانند بدکاری، کم‌فروشی، و زشتی انجام نداده ناراحت است. و وقتی دیدی قدرتمندان، غذای عمومی مردم را احتکار می‌کنند؛ و اموال خمس در راه باطل تقسیم گردد، و با آن قماربازی و شراب‌خواری شود، و به وسيله شراب بهمار را مداوا، و برای بهبودی، آن را تجویز کنند؛ و دیدی که مردم در امر به معروف و نهی از منکر و ترک دین بی تفاوت و کسانند؛ و دیدی که سروصدای منافقان برپا، اما صدای حق طلبان خاموش است؛ و دیدی که برای اذان و نماز مزد می‌گیرند؛ و مسجد‌ها پر است از کسانی که از خدا نمی‌ترسند و غیبت هم می‌نمایند. هنگامی که دیدی خوردندگان اموال متهمان ستوده شوند؛ و قاضیان برخلاف دستور خداوند قضاوت کنند؛ و استانداران از روی طمع، خائنان را امین خود قرار دهند؛ و فرمانروایان مرآت مستضعفان را در اختیار بدکاران از خدا بی‌خبر قرار دهند؛ و دیدی که بر روی منبرها از پره زکاری سخن می‌گویند، ولی گوندگان آن پره زکار نیستند. و بالاخره هنگامی که دیدی صدقه را با وساطت دگران، بدون رضای خداوند، و به خاطر درخواست مردم بدهند؛ و دیدی وقت نمازها را سبک بشمارند؛ و همت و هدف مردم شکم و شهوتشان است؛ و دنیا به آنها روی کرده است؛ و دیدی نشانه‌های برجسته حق و ران شده است؛ [ن آخر الزمان است] در این وقت خود را حفظ کن و از خدا بخواه که از خطرات گناه نجات بدهد. (بحار الانوار، علامه مجلسی، ج 52، ص 260 - 256 - با تصرف اندک در متن) این بود روایت امام صادق (ع) که به ذکر گوشه‌ای از مفاسد جهان در آستانه قیام و انقلاب بزرگ حضرت مهدی (عج) فراگرد خواهد شد. و اما "علائم حتمی الوقوع" ظهور با استفاده از روایات معصومین علیه السلام، اندک است. در روایاتی امام صادق (ع) می‌فرماید: «پیش از ظهور قائم (عج) پنج نشانه حتمی است: قیام مانی، فتنه سفانی، صحنه آسمانی، قتل نفس زکاة و شکافتن زمین و فرو رفتن عده‌ای در بابان» (کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، ص 650) همچنین امام صادق فرموده است: «وقوع ندای آسمانی» از امور حتمی است؛ و سفانی از امور حتمی است و مانی از امور حتمی است و کشته شدن نفس زکاة از امور حتمی است و کف دستی که از افق آسمان برون آید از امور حتمی است. و سپس اضافه فرمودند: «و نیز وحشتی در ماه رمضان است که خفته را بیدار کند و شخص بیدار را به وحشت انداخته و دوش زگان پرده نشین را از پشت پرده برون آورد.» (غیبت نعمانی، با ترجمه غفاری، باب 14، ص 365) ام‌المؤمنین (ع) از رسول خدا (ص) روايت نموده که فرمودند: «ده چیز است که پیش از قیامت حتماً به وقوع خواهد پیوست: فتنه سفانی و دجال، واقعه دخان [دود]، ظهور دابّه، خروج قائم، طلوع خورشید از مغرب، نزول عیسی، خسوف در مشرق، خسوف در جزیره العرب، و آتشی که از مرکز عدن شعله می‌کشد و مردم را به سوی بابان محشر هدایت می‌کند» (بحار الانوار، علامه مجلسی، ج 52، ص 209 و غیبت شیخ طوسی، ص 267) امام محمد باقر (ع) فرموده است: «در کوفه، پرچمهای سه‌گانه‌ای که از خراسان برون آمده است، فرودم آید و وقتی مهدی (ع) ظاهر شد، برای بخت گرفتن به سوی آن می‌فرستد.» (غیبت شیخ طوسی، ص 274) برای اطلاع کامل از علائم و نشانه‌ها و اوضاع و احوال آخر الزمان شما را توصیه می‌کنم به کتاب "نواب الدهور فی علائم الظهور" نوشته مرحوم مرجعانی که در 3 جلد نگاشته شده، و همچنین کتاب عصر ظهور نوشته علی کورانی مراجعه کنید. موفق و پروز باشد. منبع: سایت موعود